862/11

Den 28. februar 2011 blev i sag nr. 77.965:

xxxxxx xxxxxxxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxx xx
xxxx xxxxxxx

mod

PFA Pension
Marina Park
Sundkrogsgade 4
2100 København Ø

afsagt

k e n d e l s e :

_____

Forsikringstageren, der har en firmapensionsordning i PFA Pension, klager ved sin advokat over, at selskabet har afvist at være bundet af en aftale om forhøjelse af invalidedækningen fra 40 % til 80 % af den pensionsgivende gage.

Selskabet har afvist at være bundet af en aftale af 2/3 2008 om forhøjelsen af invalidedækningen. Principalt med henvisning til, at klageren svigagtigt har fortiet omstændigheder af betydning for selskabets vurdering af klagerens ansøgning om forhøjelse af dækningerne ved erhvervsevnetab. Subsidiært henviser selskabet til, at klageren ved grov uagtsomhed har undladt at give selskabet oplysninger, som han burde være klar over var af betydning for selskabet.

Forsikringen giver ret til fuld invalidepension og fuld præmiefritagelse, hvis forsikringstagerens erhvervsevne på grund af sygdom eller ulykke bliver nedsat med mindst 2/3 af den fulde erhvervsevne og halve ydelser og halv præmiefritagelse, såfremt erhvervsevnen nedsættes med mindst halvdelen af den fulde erhvervsevne. Der er en karenstid på 3 måneder.

Det fremgår af sagen, at klageren den 2/3 2008 underskrev aftale om ændring af hans pensionsaftale, således at invalidedækningen blev ændret fra 40 - 80 % af den pensionsgivende løn, som på daværende tidspunkt udgjorde 571.200 kr. årligt.

Samme dag - den 2/3 2008 har - har han udfyldt helbredserklæring. Det fremgår bl.a. heraf:

"**1 a.** Har du inden for de sidste to år konsulteret, haft en henvisning til eller en aftale med, været undersøgt eller behandlet af: Din egen læge, kiropraktor, fysioterapeut, speciallæge, psykolog, psykiater, psykoterapeut, hospital, ambulatorium, røntgenklinik, alternativ behandler eller anden behandler?
☐Nej ☒Ja

Har du svaret ja, beder vi dig også svare på:

For hvad?	1) *Lungebetændelse* 2) *Efterfølgende slim på lungerne* 3)
Behandler / behandlingssted?	1) *Læge …* 2) *Samme* 3)
Hvornår / hvor længe?	1) *Marts 2007* 2) 3)
Hvornår har du sidst mærket til sygdommen eller haft symptomer?	1) *Lungebetændelse væk efter endt behandling* 2) *Jeg har haft slim på lungerne i forbindelse med f.eks. forkølelser*

b. Har du taget medicin inden for de sidste to år? ☐Nej ☒Ja
Hvilken medicin? Antibiotika Klacid uno mod lungebetændelsen. Symbicort mod slim på lungerne."

Selskabet ønskede supplerende oplysninger og fremsendte spørgeskema vedrørende astma, bronkitis og høfeber, som klageren herefter skulle besvare. Klageren besvarede og underskrev spørgeskemaet den 10/4 2008. Det fremgår bl.a. heraf:

1 a. Har du eller har du haft sygdomme i luftvejssystemet? b. Hvad er sygdommens navn?	NEJ JA ☐ ☒	Hvis JA: Hvornår første gang? *1980 (diagnosticering)* Hvornår sidste gang? *Kronisk* *Bonchie ektasi, mellemlap (højre lunge)*
2 Hvordan viser sygdommen sig? I anfald	NEJ JA ☒ ☐	Hvis JA: …

Som åndenød Hoste med opspyt Høfeber Andre gener	☒ ☐ ☐ ☒ ☒ ☐ ☒ ☐	… ☒ I perioder …
3 Hvor ofte har du symptomer?		… ☒ Sjældnere *kun i forbindelse med infektioner, der giver meget hosteopspyt.*
4 a. Har sygdommen med overfølsomhed at gøre? b. Er du udsat for disse stoffer i forbindelse med dit arbejde? c. Hvornår har du sidst haft overfølsomhedssymptomer?	NEJ JA ☒ ☐ ☒ ☐	…
5 a. Har du været uarbejdsdygtig pga. sygdommen? b. Generer sygdommen dig i det daglige arbejde?	NEJ JA ☒ ☐ ☒ ☐	…
6 a. Har du lægemidler i beredskab til brug ved anfald? *anfald betyder for mig en infektion (influenza)* b. Får du lægemidler til dagligt brug for tiden? c. Får du eller har du fået hormonbehandling for astma som tablet eller indsprøjtning (prednison el. lign.)?	NEJ JA ☐ ☒ ☒ ☐ ☒ ☐	Hvis JA: Hvilke? *Symbicort turbohaler*
7 Har du været indlagt, undersøgt eller ambulant behandlet på sygehus, klinik el. lign. pga. sygdommen?	NEJ JA ☐ ☒	Hvis JA: Hvor? *... Sygehus* Hvornår? *1980, hvor sygdommen blev diagnosticeret.*
…		
10 Har du yderligere noget at fortælle om lidelsen?	NEJ JA ☐ ☒	Hvis JA: Udbedes nærmere beskrivelse. *Mine gener/symptomer er, at jeg i forbindelse med en influenza har større risiko for lungebetændelse.*

"

På baggrund af besvarelsen accepterede selskabet udvidelsen af dækningen fra 40 - 80 % af lønnen.

Klageren har i anmeldelse af 27/1 2009 anmodet om udbetaling af ydelser og præmiefritagelse. Han har bl.a. oplyst, at der er sag om flexjob under behandling i kommunalt regi. Om sygemeldingsperioder fremgår, at han har været sygemeldt delvis fra 2/6 2008. Om sygdommen og arbejdsfunktioner har han i anmeldelsen anført:

> "Diagnoser:
> Bronchieekstasier.
>
> Giv en kort beskrivelse af din helbredstilstand:
> Nedsat lungefunktion - gentagende lungebetændelse - heraf følgende konstant træthed
> Symptomer provolieres af stress og overbelastning.
>
> Arbejdsfunktioner jeg kan udføre:
> Skrivebordsarbejde - jeg udmattes dog hurtigt - kan arbejde korte dage, men har brug for mellemliggende fridage.
>
> Arbejdsfunktoner jeg ikke kan udføre:
> Arbejde, der kræver fysisk anstrengelse eller eksponering for stor, fugt eller smitte.
> Arbejde, der fordrer uregelmæssig livsførelse, så som forskudte arbejdstider og omfattende rejseaktivitet - jeg bruger CPAP maskine flere gange dagligt."

På spørgsmålet, om han havde været under hospitals- eller speciallægebehandling, svarede han ja og tilføjede:

> "Hvis ja, oplys hvilke hospitaler, speciallæger mv., hvilken behandling du har fået og i hvilke tidsrum:
> Lungemedicinsk afdeling på … Sygehus.
>
> Ordineret antibiotisk behandling og astmamedicin
> CPAP-maskine til flere gange dagligt brug."

Af den medfølgende lægeattest fremgik, at han led af recidiverende luftvejsinfektion og bronkiektasi, at sygdommen var opstået 11/2 2008, og at der blev ydet lægehjælp første gang den 1/3 2008. Om sygefraværet havde lægen anført:

> "Var fuldtidssygemeldt i perioden 3.3.08 - 23.4.08. Genoptog delvist sit arb. igen d. 2.6.08 og er stadigvæk delvist sygemeldt."

Endelig fremgik det, at den forventede ugentlige arbejdstid ville være 10-15 timer.

Selskabet har fremskaffet det lægelige og kommunale materiale i sagen.

Af lægejournalen fremgår bl.a.:

"**16-03-2007 Lungebetændelse**
Diagnoser
R81 Lungebetændelse

Kontakt tekst
Har svært ved at komme sig helt siden luftvejsinfektionen. Specielt om natten føler han dyspnø og tager hver aften inhalation Aeromir. BT 120/80.
…
02-04-2007 E-mail
Diagnoser

Kontakt tekst
Kære [klager]
Røntgenbilledet af dine lunger viser følger efter lungebetændelse på venstre lunge, hvilket ikke er unormalt, at det kan ses lang tid efter på røntgenbilledet. …

24-04-2007 E-mail
Diagnoser

Kontakt tekst
----Original besked----
Læge: …
Angående: E-mailkonsultation
Besked til læge:
Kære …
Jeg har nu taget den inhaleringsmedicin, SYMBICORT, som du udleverede ved min seneste konsultation hver dag med én dosis morgen og én aften. Jeg har det meget bedre - som før jeg blev syg i jul og i februar. …

01-03-2008 Vagtlæge
…
01-03-2008 16:13 Visitationsnotat
HOSTER RÅD OM EVT PC STARTER EVT SELV HAR MEDICIN.
…
03-03-2008 E-mail
…
Jeg er, efter at have kontaktet lægevagten i går, lørdag, begyndt den antibiotika (klacid uno 500 mg), som jeg havde liggende. Jeg kontaktede lægevagten for at få taget mit infektionstal, inden jeg påbegyndte kuren. Denne måling kunne kun foretages i … lægevagten mente, at jeg skulle begynde behandlingen. Min reserve af antibiotika bliver opbrugt, og jeg vil derfor gerne have ordineret en ny.
…
03-03-2008 E-mail
…
Jeg er således influenzavaccineret og er sluppet indtil for tre uger siden, i uge 5, hvor jeg var sygemeldt med influenza. Og så igen fra i onsdags - og denne gang, er jeg kun blevet mere og mere syg.
…
08-04-2008 Billeddiagnostik …

…
Endelig beskrivelse 2008-04-09 08:17
RU af thorax:
viser bilateralt basalt pneumoniske infiltrater med sløring af venstre sinus. Desuden ses i nedre pol af højre lunge velafgrænset rund struktur som kan svare til ortoradial liggende lungearterie men cyste i lunge også muligt. Derfor foreslåes kontrolrøntgen efter behandling om 2-3 uger med evt. CT scanning af thorax.
RD:
bilateral, basal pneumoni
rund struktur i højre lungehilus
…
10-04-2008 Lunebetændelse …
Diagnoser
R81 Lungebetændelse

Kontakt tekst
Inf. om blodprøver med neutrofil granulocytose samt crp 52. Rtg. af thorax med bilat. basal pneumonisk infiltrat med sløring af ve. sinus samt indre pol af hø. lunge
velafgrænset rund struktur, som kan sv.t. ortoradialliggende lungearterie, men cyste er også en mulighed, hvorfor der foreslås kontrolrtg. efter beh. om 2-3 uger samt evt. CT-skanning af thorax.
…
10-03-2008 Lungebetændelse
…
04-04-2008 Kons./Besøg …
Diagnoser

Kontakt tekst
04-04-2008: Crp. 24 /sh
07-04-2008: I.l.a. weekenden tiltagende ekspektoration og har det alment dårligt.
Kommer i akuttiden d.d. rp. crp.
rp. henv. til rtg. af
thorax i 'Åbne rtg. amt.' … Sgh. …
07-04-2008: CRP 41.
Stet. p.: rallelyde basalt på bagfladen pu7lm. dxt. Rp. ekspektoratprøve.
- blodprøver.
Når der er svar på ovenstående us. e-mail med svar til ham og da stillingtagen til evt. fortsat behandling. (CBA)ch."

Af ambulantepikrise af 30/5 2008 fra … sygehus fremgår bl.a.:

"***Aktionsdiagnose***
DR919 Abnorme fund ved billeddiagnostik af lunger
…
Aktuelle:
Februar 2008 på ny kraftig lungebetændelse med hoste og ekspektoration.
Har fået antibiotica x mange. Der er foretaget ekspektoratundersøgelse via egen læge, som ang. viser 'normale' pneumonibakterier, følsomme for alm., smalspektret antibiotica.
Har efterfølgende fået penicillinbehandling x 2.
Føler nu kun ganske langsom fremgang.

Der er foretaget CT-scanning af thorax og øvre abdomen d. 26.5.08 og denne beskrives med tumormistænkt proces basalt på venstre side, små nodulære tegninger basalt, bilat. Multiple bronkieektasier, forstørrede glandler i mediastinum. Intet abnormt i øvre abdomen.
…
Aktionsdiagnose
DR919 Abnorme fund ved billeddiagnostik af lunger
EPIKRISE:

13.06.2008
LUNGEMEDICINSK DAGAFSNIT
Samtale med pt. og ægtefælle.
Informeres om at der ved bronkoskopien ikke er fundet tegn på malignitet.
Behandles med antibiotica efter resistenssvar.
Der udleveres CPAP-behandling,
som vi anbefaler benyttes 2x15 minutter eller efter behov.
…
Aktionsdiagnose
DJ981 Atelectasis pulmonis
EPIKRISE:

02.02.09 - Ambulant kontrol:
Har igennem det sidste halve år haft fire infektioner med subfebrilia, hoste og svær ekspektoration. Har fået antibiotika hver gang, de to gange Pondocillin, én gang Ciprofloxacin og 3. gang er erytromycinpræparat.
Der er sædvanligvis god effekt af behandlingen. Der er foretaget dyrkning af ekspektoratet hver gang. Benytter CPAP 2x15 min. som minimum hver dag og har rigtig god effekt af dette.
Føler sig udtalt træt.
Arbejder 12 timer pr. uge fordelt over 3 dage. Vil meget gerne vedblive at være på arbejdsmarkedet.
Fra kommunens side har man indstillet til flexjob."

I brev af 23/4 2009 har selskabet opsagt aftalen af 2/3 2008 med henvisning til, at klagerens helbredsoplysninger ikke var korrekte. Selskabet har særligt hæftet sig ved følgende:

"Du undlader at fortælle i spørgsmål 5 a og b, at du den 1. marts 2008 dagen inden du underskriver helbredserklæringen var så dårlig, at du havde brug for vagtlægen. Det fremgår tillige på lægeattesten, at du var sygemeldt fra den 3. marts 2008 til den 23. april 2008 og fortsatte med en delvis sygemelding frem til den 2. juni 2008.

Du undlader tillige at fortælle i spørgsmål 7, at du den 4. april 2008 bliver henvist til røntgen på … sygehus.

Forkerte eller mangelfulde oplysninger
Vi har efter forsikringsaftalelovens § 4 og § 6 vurderet, at aftalen ikke er bindende for os, fordi du, dengang du oprettede forsikringen, vidste eller burde have vidst, at du gav os forkerte eller mangelfulde oplysninger. Oplysninger som betød, at den police vi sendte til dig, indeholder dækninger, som vi ikke ville have givet, hvis vi havde kendt til de rigtige oplysninger. Det er baggrunden for, at vi nu opsiger en del af din pensionsordning. Vi vedlægger de relevante paragraffer.

> Inden vi opsiger forsikringen, vurderer vi altid, om der er særlige omstændigheder, som kunne tale for ikke at ophæve din forsikring efter reglen i forsikringsaftalelovens § 6, stk. 3. Det er dog ikke tilfældet i din situation."

Over for nævnet har klagerens advokat indbragt klage den 10/3 2010 med krav om, at pensionssagen behandles efter de regler, der er gældende for pensionsbevis "kontantpension" med øget dækning med virkning fra ændringen den 2/3 2008, således at selskabets opsigelse af aftalen den 2/3 2008 tilsidesættes. Til støtte for påstanden har advokaten henvist til sit brev af 20/5 2009 til selskabet. Det fremgår bl.a. heraf:

> "Helbredserklæringen dateret 02.03.2008, som blev udfyldt over nogle dage, blev dateret 02.03.2008 og umiddelbart derefter lagt i postkassen.
>
> I helbredserklæringen blev det loyalt oplyst, at min klient havde haft lungebetændelse (inden for de sidste 2 år).
>
> I det supplerende spørgeskema, som blev udfyldt og indsendt i april 2008 oplyste min klient, at han i 1980 havde fået diagnosticeret en kronisk lungesygdom, bronchie ektasi, mellemlap, højre lunge.
>
> Han beskrev endvidere loyalt de symptomer, der var forbundet med sygdommen.
>
> Min klient har oplyst, at risikoen for infektionssygdomme i lungerne (lungebetændelse) er forøget, når man lider af den pågældende sygdom.
>
> 01.03.2008 havde min klient nogle symptomer, som kunne være optræk til influenza.
>
> På den baggrund kontaktede min klient vagtlæge, idet han ønskede at få undersøgt sit infektionstal. Da det kun var vagtlægecentralerne i henholdsvis …, der kunne udføre den pågældende undersøgelse, valgte min klient derfor at se tiden an og få målt sit infektionstal på lægehuset … efter weekenden.
> …
> Alt blev loyalt beskrevet i de fremsendte helbredsoplysninger. Først efter 23.05.2008 blev vurderingen af min klients helbredstilstand ændret efter en foretaget CT-scanning og en akut bronkoskopi. Vævsprøverne afkræftede den nu foreliggende mistanke om lungecancer, men den bakteriologiske undersøgelse viste forekomst af bakterien Pasteurella Multocida, som min klient formentlig havde pådraget sig ved besøg på en svinefarm.
>
> På baggrund af ovennævnte skal jeg anmode Dem om at revurdere sagen, idet forsikringsselskabets lægelige konsulent på baggrund af oplysningerne om den kroniske lungelidelse burde have afvist forsikringsbegæringen, såfremt man havde fundet oplysningerne alarmerende. Der er ikke tale om, at min klient har foreholdt Dem oplysninger af nogen art."

Selskabet har over for nævnet i brev af 29/3 2010 fastholdt sin afgørelse og har til støtte herfor bl.a. anført:

"Med henvisning til forsikringsaftalelovens § 4 gør PFA Pension **principalt** gældende, at forhøjelsen af invalidedækningen fra 40 % til 80 % af den pensionsgivende gage ikke er bindende for PFA Pension, idet forsikrede svigagtigt har fortiet omstændigheder af betydning for PFA Pension.

Med henvisning til forsikringsaftalelovens § 7, jf. § 6, gør PFA Pension **subsidiært** gældende, at PFA Pension er fri for ansvar (forhøjelsen ikke bindende), idet forsikrede ved grov uagtsomhed har undladt at give PFA Pension oplysninger, som han burde være klar over var af betydning for PFA Pension.

Forsikrede har afgivet to helbredserklæringer - almindelig helbredserklæring og supplerende helbredserklæring - henholdsvis den 2. marts 2008 og 10. april 2008. Oplysningerne på helbredserklæringerne giver indtryk af, at forsikrede lider af sygdommen kronisk bronkie ektasier, men at sygdommen siden diagnosticeringen i 1980 ikke har været til væsentlig gene i det daglige ud over, at forsikrede har større risiko for lungebetændelse ved influenza.

Selvom det må have stået forsikret klart, at alle oplysninger om sygdommen og dens behandling var af betydning for PFA Pensions vurdering af den ønskede forhøjelse af invalidedækningen, har forsikrede bevidst eller ved grov uagtsomhed undladt at gøre PFA Pension opmærksom på følgende omstændigheder:

- At forsikrede var i kontakt med sin læge om mulig lungebetændelse og medicinering den 23. august 2006, 18. januar 2007, 20. februar 2007, 26. februar 2007, 16. marts 2007, 24. april 2007, 11. maj 2007 og 16. oktober 2007. Hertil kommer, at forsikrede blev henvist til røntgenundersøgelse af lungerne den 28. marts 2007 på … Sygehus grundet gentagne luftvejsinfektioner. På den almindelige helbredserklæring dateret den 2. marts 2008 oplyser forsikrede alene, at han har været til behandling hos egen læge i marts 2007. Forsikrede nævnet intet om de gentagne luftvejsinfektioner, den gentagne lægekontakt i 2007 og undersøgelsen på … Sygehus.

- At forsikrede den 1. marts 2008 var i kontakt med vagtlæge på grund af symptomer på lungebetændelse med henblik på opstart af selvmedicinering. På den almindelige helbredserklæring dateret den 2. marts 2008 anføres intet om vagtlægekontakten dagen forinden eller baggrunden for denne (ifølge Bilag … indtraf sygdommen/symptomerne allerede den 11. februar 2008).

- At forsikrede i marts og april 2008 (frem til underskriften på den udvidede helbredserklæring den 10. april 2008) har haft 4 kontakter med egen læge, har fået foretaget ekspektoratprøve og taget blodprøver, og har været til røntgenundersøgelse på … Sygehus med konstatering af mistænkelig rund struktur i højre lungehilus. På den udvidede helbredserklæring dateret 10. april 2008 nævner forsikrede intet om disse aktuelle forhold. Forsikrede oplyser alene, at han blev undersøgt på … Sygehus tilbage i 1980.

- At forsikrede er sygemeldt på fuld tid fra sit arbejde i perioden 10. marts 2008 - 23. april 2008. På den udvidede helbredserklæring dateret 10. april 2008 nævner forsikrede intet om den aktuelle sygemelding. Forsikrede oplyser alene, at han sjældnere end månedligt har symptomer (og kun i forbindelse med infektioner, der giver meget hoste/opspyt), at han ikke har været uarbejdsdygtig på grund af sygdommen, og at sygdommen ikke generer i det daglige arbejde.

Det er PFA Pensions vurdering, at forsikrede har afgivet direkte mangelfulde og utilstrækkelige oplysninger om sin aktuelle helbredstilstand, og at PFA Pension derfor ikke har været i stand til at vurdere risikoen ved forhøjelsen af invalidedækningen på korrekt grundlag.

Hvis PFA Pension havde været korrekt informeret om den forværrede helbredstilstand, sygemeldingen, den hyppige lægekontakt og røntgenundersøgelserne forud for afgivelsen af helbredserklæringerne til PFA Pension, ville PFA Pension - eller almindelig praksis - have afvist at forhøje invalidedækningen på grund af den væsentlige usikkerhed omkring forsikredes helbredssituation.

Det forhold, at det på tidspunktet for afgivelsen af helbredserklæringerne den 2. marts 2008 og 10. april 2008 endnu ikke er klarlagt, hvad der er årsagen til den forværrede helbredstilstand, jf. de verserende helbredsundersøgelser, ændrer ikke ved, at PFA Pension er blevet forholdt oplysninger af afgørende betydning for en korrekt risikovurdering af forsikrede.

PFA Pension bemærker, at sagen har været forelagt selskabets lægekonsulent på området, og at lægekonsulenten har bekræftet, at forsikrede burde have modtaget et afslag på forhøjelse af invalidedækningen, taget sygeforløbet og usikkerheden omkring forsikredes helbredstilstand på forhøjelsestidspunktet i betragtning.

Konklusion
PFA Pension fastholder, at forhøjelsen af invalidedækningen fra 40 % til 80 % af den pensionsgivende løn ikke er bindende for PFA Pension, idet forsikrede bevidst eller ved grov uagtsomhed har tilbageholdt væsentlige og afgørende oplysninger om sit helbred og behandlingen heraf på tidspunktet for afgivelsen af helbredsoplysninger til PFA Pension."

Der har efterfølgende været ført nogen korrespondance, uden at der herved er fremkommet afgørende nyt.

Nævnet udtaler:

Nævnet har gennemgået sagen - herunder det omfattende lægelige materiale - og finder at måtte give selskabet medhold i, at klageren i forbindelse med udvidelse af dækningen fra 40 til 80 % af lønindkomsten har afgivet klart urigtige helbredsoplysninger bl.a. ved at have undladt at oplyse om kontakten til vagtlægen den 1/3 2008 og på det udvidede spørgeskema at have undladt at oplyse om ekspektoratprøve, røntgenundersøgelse på … Sygehus og sygemeldingen på fuld tid fra 10/3 2008. Efter nævnets opfattelse kan undladelserne med rette bebrejdes klageren. Da nævnet må lægge til grund, at selskabet ikke ville have accepteret en udvidelse af dækningen fra 40 til 80 % af lønindkomsten, såfremt de rigtige oplysninger var givet den 2/3 2008 eller 10/4 2008, kan nævnet ikke kritisere, at selskabet har opsagt udvidelsen af dækningen, der blev underskrevet af klageren den 2/3 2008.

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

Klager får ikke medhold.

Marianne Højgaard Pedersen
formand